บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive research) เพื่อศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรในการศึกษา

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้คือ หัวหน้าครัวเรือนของครอบครัวในหมู่บ้านที่มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนที่ได้รับการประเมินเป็นหมู่บ้านสุขภาพดีถ้วนหน้าตั้งแต่ปี 2536 ในเขตอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม จำนวน 2606 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

หมู่บ้านที่ได้รับการสุ่มตัวอย่างได้แก่ หมู่บ้านขนาดเล็กได้แก่ บ้านวังกะเบา ตำบลโคกสว่าง บ้านหนองหมากแก้ว ตำบลหนองเทาใหญ่ หมู่บ้านขนาดกลางได้แก่ บ้านจรุกเตย และหมู่บ้านขนาดใหญ่ได้แก่ บ้านกุงโกน ตำบลหนองฮี มีหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 361 ราย ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6.1(ภาคผนวก ค.) และแสดงในตารางที่ 3.1 โดยขั้นตอนดังนี้หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรในภาคผนวก ก.ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำเท่ากับ 347 ราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นหัวหน้าครัวเรือนที่ได้รับจากการสุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling)จำแนกตามขนาดของหมู่บ้านแบ่งตามจำนวนครัวเรือนเป็น 3 กลุ่ม คือ หมู่บ้านขนาดใหญ่ หมู่บ้านขนาดกลางและหมู่บ้านขนาดเล็ก แล้วจึงสุ่มตัวอย่างหมู่บ้านออกมาจากแต่ละกลุ่มโดยวิธีสุ่มอย่างง่ายได้หมู่บ้านขนาดเล็ก 2 หมู่บ้าน หมู่บ้านขนาดกลาง 1 หมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	หัวหน้าครัวเรือน	ร้อยละ
หมู่บ้านขนาดใหญ่		
กุงโกน	153	42.4
หมู่บ้านขนาดกลาง		
จรุกเตย	103	28.5
หมู่บ้านขนาดเล็ก		
วังกะเบา	62	17.2
หนองหมากแก้ว	43	11.9
รวม	361	100.0

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยข้อมูลของหัวหน้าครัวเรือนดังนี้ อายุ เพศ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว การศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านชุมชน ประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะของหัวหน้าครัวเรือนได้แก่ สถานภาพทางสังคมของหัวหน้าครัวเรือน รายได้ต่อปีของครอบครัว ความต้องการด้านสุขภาพของหัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจในหลักการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนของหัวหน้าครัวเรือน การยอมรับในประโยชน์ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนของหัวหน้าครัวเรือน รายละเอียดในแบบสัมภาษณ์ดังนี้

สถานภาพทางสังคมของหัวหน้าครัวเรือน เป็นข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ในการได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายจากชุมชนอันได้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข

ความต้องการด้านสุขภาพของครอบครัว เป็นความต้องการด้านสุขภาพของสมาชิกภายในครอบครัวในด้าน การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค และการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้ง 4 ด้านเป็นคำถามปลายเปิด เกณฑ์ในการให้คะแนน ตอบ 1 ข้อได้ 1 คะแนน ทั้งหมด 25 ข้อ 25 คะแนน การพิจารณาคะแนนความต้องการด้านสุขภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ประเมินค่าคะแนนรวมความต้องการด้านสุขภาพโดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X} \pm 1SD.$)แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ต่ำ ปานกลาง สูง ดังนี้

ต่ำกว่า 2 คะแนน	กำหนดเป็น ความต้องการด้านสุขภาพต่ำ
2 - 9 คะแนน	กำหนดเป็น ความต้องการด้านสุขภาพปานกลาง
10 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น ความต้องการด้านสุขภาพสูง

ความรู้ความเข้าใจในหลักการของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน เป็น ความรู้ความเข้าใจในกับวัตถุประสงค์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน กิจกรรมของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน สิทธิและหน้าที่ของสมาชิกศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนเป็นคำถามจำนวน 5 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนนตอบผิดได้ 0 คะแนน และกิจกรรรมที่มีอยู่ในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน 4 ด้านคือด้านการรักษาพยาบาล ด้านส่งเสริมสุขภาพ ด้านการป้องกันโรคด้านละ 5 ข้อ และ ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ มี 3 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน รวมทั้งหมด 23 ข้อ 23 คะแนนในการวิจัยครั้งนี้ประเมินค่าคะแนนความรู้ความเข้าใจในหลักการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน($\bar{X} \pm 1SD.$) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ต่ำ ปานกลาง สูง ดังนี้

คะแนน ต่ำกว่า 6	กำหนดเป็น	ความรู้ความเข้าใจในหลักการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนต่ำ
6 - 14 คะแนน	กำหนดเป็น	ความรู้ความเข้าใจในหลักการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนปานกลาง
15 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	ความรู้ความเข้าใจในหลักการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนสูง

การยอมรับในประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน เป็นได้แก่ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนที่หัวหน้าครัวเรือน และสมาชิกในครอบครัวที่คาดว่าจะได้รับทั้งทางด้านวัตถุและด้านสังคม มีทั้งหมด 9 ข้อ คำถามในการวัดการยอมรับในประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนใช้วิธีการวัดแบบลิเคิร์ท(Likert Scale) และกำหนด

หลักเกณฑ์การวัดไว้ดังนี้คือ มากที่สุด 5 คะแนน มาก 4 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน น้อย 2 คะแนน น้อยที่สุด 1 คะแนนตามลำดับ ในการวิจัยครั้งนี้ประเมินค่าคะแนนการยอมรับในประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนออกเป็นระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(X ± 1SD.) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ต่ำ ปานกลาง สูง ดังนี้

ต่ำกว่า 22 คะแนน	กำหนดเป็น	การยอมรับในประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนต่ำ
22 -38 คะแนน	กำหนดเป็น	การยอมรับในประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนปานกลาง
39 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การยอมรับในประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนสูง

ส่วนที่ 3 ทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน ประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้ ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งมิได้เป็น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และกรรมการหมู่บ้าน ถึงลักษณะความเป็นผู้นำของผู้นำชุมชน การปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้นำชุมชน สัมพันธภาพของผู้นำชุมชนที่มีต่อสมาชิกในชุมชน ใช้วิธีการวัดแบบลิเคิร์ท(Likert Scale)และกำหนดหลักเกณฑ์การวัดไว้ดังนี้ มีข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ

คำถามแบบตอบรับ(Positive) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้ มากที่สุด 5 คะแนน มาก 4 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน น้อย 2 คะแนน น้อยที่สุด 1 คะแนน

คำถามแบบตอบปฏิเสธ(Negative) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนไว้ดังนี้ มากที่สุด 1 คะแนน มาก 2 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน น้อย 4 คะแนน น้อยที่สุด 5 คะแนน

ในการวิจัยครั้งนี้ประเมินค่าคะแนนทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ± ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(X ± 1SD.) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ต่ำ ปานกลาง สูง การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน ตามคะแนนดังนี้

ต่ำกว่า 75 คะแนน	กำหนดเป็น	มีทัศนคติต่อผู้นำชุมชนในระดับต่ำ
75 -104 คะแนน	กำหนดเป็น	มีทัศนคติต่อผู้นำชุมชนในระดับปานกลาง
105 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	มีทัศนคติต่อผู้นำชุมชนในระดับสูง

ส่วนที่ 4 ทัศนคติของชุมชนต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน เป็นความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีทั้งหมด

15 ข้อคำถามในการวัดการทัศนคติของชุมชนต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนใช้วิธีการวัดแบบลิเคิร์ท(Likert Scale) และกำหนดหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน ดังนี้

ต่ำกว่า 36 คะแนน	กำหนดเป็น มีทัศนคติต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในระดับต่ำ
36 - 62 คะแนน	กำหนดเป็น มีทัศนคติต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในระดับปานกลาง
63 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น มีทัศนคติต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในระดับต่ำ

ส่วนที่ 5 ทัศนคติของชุมชนต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็น ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในชุมชนนั้น ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อคำถามในการวัดการทัศนคติของชุมชนต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใช้วิธีการวัดแบบลิเคิร์ท และกำหนดหลักเกณฑ์การวัดเช่นเดียวกับการวัดทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน ดังนี้

ต่ำกว่า 65 คะแนน	กำหนดเป็น	มีทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับต่ำ
65 - 85 คะแนน	กำหนดเป็น	มีทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับปานกลาง
86 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	มีทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในระดับสูง

ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจในการวางแผนจัดตั้ง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในขั้นตอนร่วมรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการประเมินผล ใช้วิธีการวัดแบบ Rating Scale และกำหนดหลักเกณฑ์การวัดไว้ดังนี้คือ ทุกครั้ง 3 คะแนน เกือบทุกครั้ง 2 คะแนน บางครั้ง 1 คะแนน ไม่เคย 0 คะแนน

ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมของ ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนเป็นคำถามปลายเปิด

ในการวิจัยครั้งนี้ประเมินค่าคะแนนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน($\bar{X} \pm 1SD.$) แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ต่ำ ปานกลาง สูงในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนออกเป็นขั้นตอนดังนี้

การมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการตัดสินใจในการจัดตั้งและวางแผน มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อคำถาม ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนดังนี้

ต่ำกว่า 8 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดตั้งวางแผนในระดับต่ำ
8 - 14 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดตั้งวางแผนในระดับปานกลาง
15 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดตั้งวางแผนในระดับสูง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการดำเนินงาน มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อคำถาม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการดำเนินงาน ตามคะแนนดังนี้

ต่ำกว่า 15 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานในระดับต่ำ
15 -23 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานในระดับปานกลาง
24 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานในระดับสูง

นอกจากนี้ในขั้นตอนการดำเนินงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนได้แบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้ คือ

ด้านการรักษาพยาบาล ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 5 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ
5 - 8 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
9 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับสูง

ด้านการส่งเสริมสุขภาพได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 5 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ
5 - 8 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
9 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับสูง

ด้านการป้องกันโรค ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 6 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

6 - 9 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

10 คะแนนขึ้นไป กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับสูง

ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 3 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

3 - 5 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

6 คะแนนขึ้นไป กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับสูง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการร่วมรับผลประโยชน์ มีข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการร่วมรับผลประโยชน์ตามคะแนนดังนี้

ต่ำกว่า 29คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

29 - 34 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

35 คะแนนขึ้นไป กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับสูง

นอกจากนี้ในขั้นตอนการร่วมรับผลประโยชน์ในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนได้แบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้คือ

ด้านการรักษาพยาบาล ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 8 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

8 - 10 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

11 คะแนนขึ้นไป กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับสูง

ด้านการส่งเสริมสุขภาพได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 8 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

8 - 10 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

11 คะแนนขึ้นไป กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับสูง

ด้านการป้องกันโรค ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 9 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

9 - 11 คะแนน กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

12 คะแนนขึ้นไป กำหนดเป็น การมีส่วนร่วมในระดับสูง

ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 3 ระดับดังนี้

ต่ำกว่า 4 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ
4 - 6 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
7 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับสูง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อคำถาม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในขั้นตอนการประเมินผล ตามคะแนนดังนี้

ต่ำกว่า 5 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ
5 - 10 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
11 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับสูง

การประเมินระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในทุกขั้นตอนจากข้อคำถามทุกขั้นตอน 48 ข้อ โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งระดับคือคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม $\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน($\bar{X} \pm 1SD.$)ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ระดับ ตามค่าคะแนนดังนี้

ต่ำกว่า 46 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ
46 - 97 คะแนน	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
98 คะแนนขึ้นไป	กำหนดเป็น	การมีส่วนร่วมในระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบรายละเอียดตามเนื้อหาทางทฤษฎีจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด 6 ท่าน ประกอบด้วย

อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข	2 ท่าน
นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์	1 ท่าน
ผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข	3 ท่าน

หลังจากการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมด้านความชัดเจน ตลอดจนการเรียบเรียงความสำคัญของข้อความให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิโดยถือเกณฑ์การยอมรับผู้เชี่ยวชาญเห็นตรงกัน 4 ใน 6 ท่าน ของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability)ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน ที่ บ้านโพนทอง หมู่ที่ 3 ตำบลเรณูนคร อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาจำนวน 29 คน และได้คำนวนหาความเที่ยงของเครื่องมือในแต่ละส่วนของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

ก. ความรู้ความเข้าใจในหลักการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน หาความเที่ยงโดยใช้สูตร Kuder Richardson 20 (KR 20)ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7958

ข. การยอมรับในประโยชน์ของศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน หาความเที่ยงโดยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.7170

ค. ทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน หาความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค(Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9717

ง. ทัศนคติของชุมชนต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค(Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ0.9857

จ. ทัศนคติของชุมชนต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9023

ฉ. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมการจัดตั้งและวางแผนงานศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค(Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9503

ช. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประเมินผลกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.9228

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจำนวนหมู่บ้านที่มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน จำนวนครอบครัวที่มีในแต่ละหมู่บ้าน จากแบบสำรวจประชากรกลางปีของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม ทำการสุ่มหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยตามที่

ที่กำหนดไว้ในแผนการสุ่มตัวอย่าง

3.4.2 ขั้นดำเนินการผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ในอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนมโดยมีขั้นตอนดังนี้

1.) ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อสาธารณสุขอำเภอปลาปาก ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบ และกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.) ผู้วิจัยพบหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านที่ได้รับการสุ่มตัวอย่าง ในแต่ละคนโดยการแนะนำตัว อธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

3.) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือน โดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามแบบสัมภาษณ์ ใช้เวลาในการสัมภาษณ์รายละประมาณ 45-60 นาที หลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ในแต่ละราย ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทุกข้อ

4.) หลังจากการจัดเก็บข้อมูลในแต่ละวัน ผู้วิจัยจะตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ หากข้อมูลไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยจะกลับไปสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

5.) ทำการเก็บข้อมูลจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ Statistical Package for the Social Science/personal Computer) และในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ทางสถิติในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ความเชื่อมั่นที่ระดับร้อยละ 95 เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมุติฐานในการวิจัย โดยการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้ การแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชนในศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในทุกขั้นตอน ใช้การวิเคราะห์โดยใช้การจัดกลุ่มของปัญหา และอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของชุมชน

3.5.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน วิเคราะห์การแจกแจงความถี่ วิเคราะห์หา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 หาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อปีของครอบครัว ความต้องการด้านสุขภาพ ความรู้ความเข้าใจในหลักการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน การยอมรับในประโยชน์ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อผู้นำชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อคณะกรรมการศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน ทัศนคติของชุมชนต่อเจ้าหน้าที่สาธารณสุข กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนในขั้นตอนการตัดสินใจในการจัดตั้งและวางแผน การดำเนินงาน การร่วมรับผลประโยชน์ การประเมินผล และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

3.5.4 หาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนระหว่างกลุ่มที่มีตำแหน่งในชุมชนกับกลุ่มประชาชนทั่วไป โดยใช้การทดสอบที (t-test) แบบ 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน(Independent t-test)